

ФАРМАЦЕВТИЧНІ НАУКИ

Шварик Р.В.

студентка;

Стадницька Н.Є.

кандидат хімічних наук, доцент;

Федоришин О.М.

асистент;

Ванько Р.С.

студентка;

Новіков В.П.

доктор хімічних наук, професор,

Національний університет «Львівська політехніка»

ДОСВІД НАРОДНОЇ МЕДИЦИНИ У ВИКОРИСТАННІ РОСЛИН РОДИНИ СКЛАДНОЦВІТИХ ПРИ ЛІКУВАННІ ЗАХВОРЮВАНЬ ВЕРХНІХ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ

Однією з найчисленніших родин класу дводольних рослин є родина Складноцвітих (Compositae) або Айстрових (Asteraceae). Для її представників характерним є наявність в хімічному складі флавоноїдів (похідних апігеніну, лютеоліну, кверцетину), ефірних олій, дубильних речовин, органічних кислот, алкалоїдів, оксикоричних кислот, тритерпенових сполук. Речовини цих класів біологічно активних сполук мають різноманітні фармакологічні дії, зокрема: антимикробну, протівірусну, відхаркувальну, бронхолітичну, протикашлеву, а також знижують частоту нападів бронхіальної астми. Ці властивості здавна підмічено народними цілителями і тому рослини цієї родини активно використовуються в рецептах засобів для лікування ангіни, риніту, гострих респіраторних захворювань. Ці хвороби згідно з сучасною класифікацією належать до групи захворювань верхніх дихальних шляхів.

Хвороби органів дихання залишаються найбільш розповсюдженою патологією серед населення України та є глобальною проблемою охорони здоров'я. В розподілі рейтингових місць по захворюваності ці хвороби посідають друге місце (20,68%) станом на 2016 рік [1, с. 37].

Метою нашого дослідження було провести аналіз інформаційних джерел стосовно досвіду народної медицини при лікуванні таких поширених захворювань, як ангіна, риніт гострий та ГРВІ.

Кожному з цих захворювань притаманний специфічний характер, сукупність симптомів і методи лікування. При ангіні спостерігається ураження мигдалин, яке можуть викликати бактерії, віруси і грибки. Мікроби, що знаходяться в глотці, активізуються під впливом деяких несприятливих умов, наприклад, при переохолодженні або різких коливаннях температури

навколишнього середовища. Гострий риніт проявляється запаленням слизової оболонки носових ходів. Крім вірусної інфекції, захворювання викликають бактерії. Провокуючим фактором хвороби є переохолодження організму. Гостра вірусна інфекція (ГРВІ) починається як вірусна інфекція в носі, трахеї або в легенях.

З урахуванням вищесказаного, нами було здійснено аналіз літературних даних щодо лікарських зборів та індивідуальних рослин, які використовуються в народній медицині. В таблиці наведено рослини родини Складноцвітих, їх фітохімічний склад та вказано морфологічні частини, які використовуються в рецептах.

№	Назва рослини	Лікарська рослинна сировина	Основні групи біологічно активних речовин
1.	Ромашка лікарська <i>Matricaria chamomilla</i>	Квіткові кошики	Ефірні олії, фітостерини, фенольні сполуки, фітогормони, вітамін С, β-каротин, органічні кислоти, полісахариди, мінеральні солі
2.	Волошка лучна <i>Centaurea jacea</i>	Квіткові кошики, надземна частина	Фенольні сполуки, вітамін С, алкалоїди, барвник ціанін, мінеральні, пектинові та смолисті речовини
3.	Цикорій дикий <i>Cichorium intybus</i>	Листки і корені, квіткові кошики	Фенольні сполуки, сесквітерпенові лактони, вітамін С, вітаміни групи В
4.	Ехінацея пурпурова <i>Echinacea purpurea</i>	Квіткові кошики	Фенольні сполуки, смоли, фітостерини
5.	Злинка канадська <i>Erigeron canadensis</i>	Трава	Фенольні сполуки, флавоноїди, фенолкарбонові кислоти, ефірні олії, стероїди, вітаміни, гіркоти, смоли, аміни, холін, алкалоїди
6.	Гринделія розчепірена <i>Grindelia squarrosa</i>	Квіткові кошики	Смоли, дитерпенові кислоти, алкалоїди, сапоніни, фенольні сполуки, фітостерини, органічні кислоти, ефірні олії
7.	Цмин пісковий <i>Helichrysum arenarium</i>	Квіткові кошики	Фенольні сполуки, фітостерини, смоли, органічні кислоти, вітаміни, стероїдні сполуки, жирні кислоти, мінеральні солі та мікроелементи
8.	Оман високий <i>Inula helenium</i>	Корінь і кореневища	Полісахариди, фенольні сполуки, алкалоїди, ефірні олії, смоли, камедь, органічні кислоти, сесквітерпенові лактони

Серед розглянутих рослин є такі, що використовуються офіційною медициною, а також і перспективні малодосліджені рослини, які можуть бути використані як об'єкти більш детальних досліджень. Цікавою на нашу думку є розробка профілактично-лікувального збору з використанням квіткових кошиків цих рослин. Це дозволило б запропонувати фітозасіб для лікування захворювань верхніх дихальних шляхів із зручним способом використання у формі фіточаю.

Список використаних джерел:

1. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2016 рік / МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – Київ, 2017. – 516 с.